[1]पणमानः, पणाययमानः-पणयमानः, पिपणायिषमाणः-पिपणिषमाणः, पम्पण्यमानः ;

पणायिष्यमाणः-पणिष्यमाणः-पणाययिष्यमाणः, पाणयिष्यमाणः, पिपणायिषिष्यमाणः-पिपणिषिष्यमाणः, पम्पणिष्यमाणः

[2]सुपाण्-सुपाणौ-सुपाणः, पणाः-पणौ-पणाः ;

पणायितम्-पणितम्-तः, पणायितः-पाणितः, पिपणायिषितः-पिपणिषितः, पम्पणितः-तवान् ;

पणायः-पणः, पणायः-पाणः, पिपणायिषुः-पिपणिषुः, पम्पणः ;

पणायितव्यम्-पणितव्यम्, पणाययितव्यम्-पाणयितव्यम्, पिपणायिषितव्यम्-पिपणिषितव्यम्, पम्पणितव्यम् ;

पणायनीयम्-पणनीयम्, पणायनीयम्-पाणनीयम्, पिपणायिषणीयम्-पिपणिषणीयम्, पम्पणनीयम् ;

पणाय्यम्-[3]पण्यम्-[A]पाण्यम्, [B]पणाय्यम्-पाण्यम्, पिपणायिष्यम्-पिपणिष्यम्, पम्पण्यम् ;

ईषत्पणः-दुष्पणः-सुपणः ; — —

पणाय्यमानः-पण्यमानः, पणाय्यमानः-पाण्यमानः, पिपणायिष्यमाणः-पिपणिष्यमाणः, पम्पण्यमानः ;

पणायः-[4]पणः-पाणः, मूलकपणः, शाकपणः-क्षीणपणः,[C] [5]आपणः,

---

1. अवयवे कृतस्यानुदात्तेत्त्वस्य आयप्रत्ययाभावे शुद्धे धातौ आत्मनेपदसम्पादनेन सार्थक्यम् । तत्र **पनिना** धातुना साहचर्यात् स्तुतावेवायप्रत्ययः । व्यवहारे तु न । तेन व्यवहारार्थादत्र शुद्धात् शानच् ।
2. क्विपि, 'अनुनासिकस्य क्विझलोः—' (6-4-15) इति दीर्घः । आयप्रत्ययपक्षे तु वलि लोपे रूपम् ।
3. व्यवहारार्थे ण्यतं बाधित्वा 'अवद्यपण्यवर्या गर्ह्यपणितव्यानिरोधेषु' (3-1-101) इति क्यप् । अन्यत्र **पाण्यम्** इत्येव ।
4. 'नित्यं **पणः** परिमाणे' (3-3-66) इति भावादावप् प्रत्ययः । स्तुतौ तु **पाणः** इत्येव ।
5. एत्य अत्र आपणते इत्यापणः । 'गोचरसञ्चरवहव्रजा**पण**निगमाश्च' (3-3-119) इति घप्रत्ययान्तः संज्ञायां निपात्यते । **आपणः**=क्रयविक्रयव्यवहारार्हा पण्यवीथिका ।

A. 'ऋष्यमूकेऽनवद्योऽस्ति **पण्य**भ्रातृवधः कपिः ।' भ. का. 6-51.

B. '**पणाय्य**रूपाः पनिताकृतीन् ययुर्भमिन्य एवाक्षमया स्वकामुकान् ॥' धा.का. 1.57.

C. 'अथ क्लमादनिकाणाः नराः **क्षीणपणा** इव ।' भ. का. 7.58.